

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска
Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.2. Психология
докторска програма „Социална психология“

Автор: Теодора Силвестрова Меднева

Тема: Бърнаут синдром при лица на свободна практика: фактори, диагностика и превенция на професионалния дистрес

Научен ръководител: доц. д-р Юрий Янакиев, Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № РД-21-2309 от 04.12.2023 на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Бърнаут синдром при лица на свободна практика: фактори, диагностика и превенция на професионалния дистрес“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ, професионално направление 3.2. ПСИХОЛОГИЯ, докторска програма СОЦИАЛНА ПСИХОЛОГИЯ Автор на дисертационния труд е ТЕОДОРА СИЛВЕСТРОВА МЕДНЕВА – докторантка в самостоятелна форма на обучение към катедра „ПСИХОЛОГИЯ“ с научен ръководител ДОЦ. Д-Р ЮРИЙ ЯНАКИЕВ от ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“.

Представеният от ТЕОДОРА СИЛВЕСТРОВА МЕДНЕВА комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;

- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет (само за докторантите зачислени до 04.09.2021 г.);

Докторантът е приложил 4 /четири/ броя публикации.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на катедрен съвет от 30.10.2023 г. на катедра „Психология“ към Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Теодора Меднева притежава дългогодишен опит в управлението на проекти, експертиза в управлението на човешките ресурси и счетоводната дейност. В рамките на обучението си като докторант води и дисциплини в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“. Придобитите знания и умения и дипломи в разнообразни области като Магистър инженер, Магистър по Финансов и банков мениджмънт, Управление на човешките ресурси, Магистър по Психология на управлението. Обучител е по транзакционен анализ. Теодора Меднева прилага в експертната си дейност усвоените умения. Интересът на докторантката към проучване и подпомагане на психичното здраве естествено прераста в успешното разработване на дисертационен труд на тема „Бърнаут синдром при лица на свободна практика: фактори, диагностика и превенция на професионалния дистрес“.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд е самостоятелно научно изследване в българската наука по тема, включваща знания в областта на социалната психология, организацията и управлението на организационните процеси в работната среда на фрилансинга, проявата на бърнаут и възможността за превенция. А темата е от постоянно актуалните, предвид бързо променящата се работна среда, и, през научното ѝ изследване, се разкриват редица закономерности чрез социо-психологическата рамка на анализа – същността на фрилансинга, както и връзката между понятия като самоосигуряване и самонаемане. Конкретните задачи, практиките и моделите за корекция и превенция на рисковите прояви се представят през призмата на наблюдението, беседата, интервюто, изследването на случаи, статистически анализ и извеждат концептуален модел. Този авторски подход представлява **научна новост** и **принос** към изясняването и осветляването на проблема в теоретичното рамка на гиг-икономиката. Актуалността, практическото значение и приложност на дисертационен труд се обуславя и от

следните обстоятелства: първо, в областта на социалната психология все още не е разработван самостоятелно и обстойно бърнаут синдром при лица на свободна практика. Втората група обстоятелства са свързани с днешната напрегната обстановка на контрол на процеса, която изправя редица обществото ни и социалната ни организация пред рискове и изпитания.

4. Познание на проблема

Докторантката познава състоянието на изследвания проблема и оценява творчески литературния материал. Проучена е богата научна литература от български и чуждестранни автори, съотнесена към предмета на изследването; цитирането на мнения и аргументи е направено добросъвестно и коректно. Структурата отговаря на изисквания за изграждане на дисертационен труд. Разработката е разположена на 225 страници. Съдържа 50 броя таблици и 55 броя фигури. Използваната литература включва 292 източника на български и на английски език. Състои се от въведение, три глави, заключение, ограничения на изследването, приноси, библиография и две приложения.

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Първата глава („Теоретична обосновка“) е посветена на ключовите за темата конструкти в България, последователно и точно. Тя съдържа 6 параграфа, в които задълбочено от гледна точка на междудисциплинната експертиза на докторанта са анализирани същността на гигаикономиката като фактор за интензивното увеличаване на фрийдлаинга, както и връзката между понятия като самоосигуряване и самонаемане. Същевременно са проучени теоретично понятията дистрес и Бърнаут. В тази глава се прави задълбочен анализ и се илюстрират методи и подходи за изследване на конструктите от гледна точка на социалната и организационна психология. Разработката несъмнено представлява научен принос в раздела си за важните предимства при „централизация–децентрализация“ при организацията на управленската дейност и конкретно, за „социално-психологически рискове“ и „сигурност на работното място“.

Втората глава представя дизайна на емпиричното изследване като определя логично съдържащите се в него инструментариум и изследвани лица, както и етапите на проведеното изследване.

Изложението и анализът имат приносен характер.

Третата глава съдържа подробен количествен (базиран на статистически методи) и качествен (съдържателен) анализ на резултатите от емпиричното изследване. Анализирани са

подходи за превенция и терапия. Изведен е интегриран диагностичен инструмент за оценка на професионалното прегаряне, следван от приносите, ограниченията на изследването и заключение. Валидността на разработката е стъпила в диапазона на възрастовите особености и на спецификата на проблемите в различните етапи от възрастовото израстване; в зависимост от средата, различните форми на асоциални прояви срещу здравето си.

Разработката представлява научен принос. Авторът добре познава написаното от български и чужди изследователи по темата и добросъвестно добавя към него научен анализ от нов и неизследван досега управленска и организационна доктрина аспект.

Заслужава отбелязване, че докторантката се въздържа от навлизане в пространството на теоретичните решения, а запазва изследването и в научната и в приложната сфера, което несъмнено заслужава положителна оценка. Самото изложение и доводите съдържат познание и убедителност, с което изследването носи приносно значение.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносите могат най-общо да бъдат характеризирани като:

- разкриване и доказване на нови съществени и характеристики на актуални и значими за управленската практика и социалната психология страни;
- формулиране на нови идеи, концепции и подходи;
- получаване на нови знания по третираните научни проблеми.

Научните приноси са в професионалното направление 3.2. Психология. Те са получени в резултат от обобщаване на проведените от Теодора Меднева изследвания и могат да се открият в представените научни публикации. Обобщени, са представени така:

1. Получено е ново знание за управлението на стреса и бърнаута при фрийлансърите като сложна система и по-конкретно в българска социо-културна среда.
2. Доказана е необходимостта от разработване на Подходи и модели в консултативната и терапевтичната работа бърнаута.
3. Предложен модел за превенция и терапия на бърнаут синдрома.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите към дисертационния труд са общо 4 /четири/ на български език в Университетско издателство „Паисий Хилендарски“ и те отразяват резултатите на дисертацията. Не са представяни за участия в други процедури). Нямам данни да са използвани и цитирани в

трудовете на други автори. При колективните публикации се отразява приносът на докторанта чрез неговия специфичен стил и език.

9. Лично участие на докторанта(ката)

Проведеното дисертационно изследване, и в пълна степен представя авторски, оригинални формулирани приноси и получени резултати, са лична заслуга на докторантката.

10. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на съответните правилници и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

11. Критични забележки и препоръки

Няма критични забележки, а препоръчвам след необходими допълнения, трудът да бъде издаден като монография.

12. Лични впечатления

Споделям отлични впечатления от професионалното ми взаимодействие с Теодора Меднева.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Научните и научно-приложни приноси на дисертационното изследване могат да бъдат включени в курсове за обучение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и **отговарят на всички** изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Дисертационният труд показва, че докторантката Теодора Силвестрова Меднева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност Психология, Социална психология като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди об-**

разователната и научна степен „доктор“ на Теодора Силвестрова Меднева в област на висше образование: 3. СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ, професионално направление 3.2. ПСИХОЛОГИЯ, докторска програма СОЦИАЛНА ПСИХОЛОГИЯ.

11.01.2024 г.

Рецензент:

(подпис)

проф. д.п.н. Майяна Милчева Митевска

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)